

**PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PUBLICZNYM PRZEDSZKOLU NR 24
ZNAJDUJĄCEGO SIĘ NA OBSZARZE PODWYŻSZONEGO STEŻENIA PYŁÓW
POWIETRZA**

1. Wyznaczony pracownik przedszkola (intendent, a w razie jego nieobecności dyrektor lub osoba go zastępująca) sprawdza krótkoterminową prognozę jakości powietrza (http://spjp.katowice.pios.gov.pl/strefy_prognoza_jakosci_powietrza.aspx)
2. Na podstawie wskazań zanieczyszczeń powietrza na dany dzień, dyrektor przedszkola umieszcza informację na tablicy ogłoszeń, zgodnie z sześciostopniową skalą jakości powietrza. (Proponuje się korzystanie z modułu pn. „Max 1h”, który prognozuje maksymalne jednogodzinne stężenie danego dnia)
3. Przy zanieczyszczeniu do 2,5 PM, kiedy wyniki pomiarów powietrza obejmują poziom jego jakości określany jako dobry i bardzo dobry, uczniowie wychodzą na zewnątrz przedszkola i przebywają bez ograniczeń.
4. W przypadku poziomu określanego jako umiarkowany, zaleca się skrócenie (np. do 30 min.) czasu pobytu dzieci poza terenem budynku przedszkola i ograniczenie aktywności fizycznej wymagającej wysiłku na otwartej przestrzeni.
5. W przypadku planowanych wyjść dzieci z budynku przedszkola w ramach zajęć nauczycielom zaleca się sprawdzenie prognozy jakości powietrza odpowiednio do czasu wyjścia.
6. W uzasadnionych przypadkach, przed podjęciem decyzji o możliwości przebywania dzieci na zewnątrz, możliwe jest odniesienie danych prognozowanych do bieżących wyników ze stacji monitoringu jakości powietrza. Zaleca się wykorzystanie wyników pomiarów jakości powietrza, które podawane są na bieżąco: na portalu GIOŚ (<http://powietrze.gios.gov.pl>), w aplikacji na smartfony (Jakość powietrza w Polsce), a także na stronie Systemu Oceny Jakości Powietrza w województwie śląskim (<http://sojp.wios.katowice.pl>).
7. Stosowanie się do powyższych zaleceń nie zwalnia z obowiązków wynikających z ogłaszanych przez Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego/ Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego ostrzeżeń o złej jakości powietrza.
8. Ogłoszenie alarmu smogowego oznacza dla dzieci konieczność pozostania w budynku przedszkola. Podczas alarmu smogowego nauczyciele nie będą organizować zajęć dla dzieci na zewnątrz.

DYREKTOR
Publicznego Przedszkola Nr 24

Klaudia Ciuk
mgr Klaudia Ciuk

PLAN DZIAŁAŃ KRÓTKOTERMINOWYCH (PDK)

Plan działań krótkoterminowych (PDK) jest częścią Programu ochrony powietrza przyjętego przez Sejmik Województwa Śląskiego dnia 18 grudnia 2017 roku jako część Programu ochrony powietrza (Uchwała nr V/47/5/2017 SWŚ; publikacja w Dzienniku Urzędowym WŚ z dnia 28 grudnia 2017 roku) **obowiązujący od dnia 11 stycznia 2018 roku.**

PDK stanowi akt prawa miejscowego.

PDK odnosi się do działań w zakresie ograniczenia skutków i czasu trwania przekroczeń oraz zmniejszenia ryzyka wystąpienia przekroczeń w zakresie występujących w danej strefie przekroczeń poziomu alarmowego, dopuszczalnego lub docelowego substancji w powietrzu.

Za wykonanie kontroli realizacji PDK odpowiedzialny jest Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza, województwo śląskie podzielone jest na niżej wymienione strefy, w których dokonuje się oceny jakości powietrza:

Strefa	Zasięg
<i>aglomeracja górnośląska</i>	Bytom, Chorzów, Dąbrowa Górnicza, Gliwice, Jaworzno, Katowice, Mysłowice, Piekary Śląskie, Ruda Śląska, Siemianowice Śląskie, Sosnowiec, Świętochłowice, Tychy, Zabrze
<i>aglomeracja rybnicko – jastrzębska</i>	Jastrzębie Zdrój, Rybnik Żory
<i>miasto Bielsko-Biała</i>	Bielsko-Biała
<i>miasto Częstochowa</i>	Częstochowa
<i>strefa śląska</i>	Powiat bielski, cieszyński, żywiecki, bieruńsko-lędziński, pszczyński, częstochowski, kłobucki, myszkowski, lubliniecki, gliwicki, mikołowski, raciborski, rybnicki, wodzisławski, tarnogórski, będziński, zawierciański.

TRYB WDRAŻANIA I OGŁASZANIA DZIAŁAŃ KRÓTKOTERMINOWYCH

Zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2017 r. poz. 519 t.j. z późn. zm.) obowiązek informowania społeczeństwa o ryzyku wystąpienia przekroczeń lub ich wystąpienia jak i podjęcie działań wskazanych w Planie działań krótkoterminowych spoczywa na Wojewodzie. Wszelkie działania krótkoterminowe są zarządzane (inicjowane, kontrolowane i wdrażane) przez Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego, o którym mowa w art. 14 ust. 7 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2017r. poz. 209 t.j.).

Zgodnie z PKD Miasto informuje mieszkańców o jakości powietrza poprzez zamieszczenie na stronie głównej Urzędu Miasta w zakładce „EKOLOGIA” – „POWIETRZE”

<https://www.jastrzegie.pl/ekologia/powietrze/> linku do strony

Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach

<http://katowice.wios.gov.pl> oraz <http://powietrze.katowice.wios.gov.pl/>

Odpowiedzialne za to działanie jest Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego (PCZK).

Zgodnie z PKD i Procedurą powiadamiania o jakości powietrza, WIOŚ przygotowuje powiadomienie o jakości powietrza i przekazuje je do Wojewódzkiego Centrum Zarządzania

Kryzysowego (WCZK) Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego. WCZK przekazuje powiadomienie (wzory powiadomień stanowią załączniki od nr 1 do 10) do PCZK ze wskazaniem POZIOMU PDK, jeśli występuje (I lub II lub III). PCZK analizuje powiadomienia pod kątem obszaru, którego dotyczy powiadomienie (czy wprowadzenie danego POZIOMU dotyczy miasta).

W ramach obowiązującego PDK wprowadzone zostały trzy poziomy ostrzegania w ramach różnych poziomów alarmów:

Poziom	Kolor oznaczenia	Rodzaj informacji	Rodzaj działań
I poziom	Żółty	Powiadomienie o wystąpieniu przekroczenia	Informacyjne, edukacyjne, ostrzegawcze
II poziom	Pomarańczowy	Ostrzeżenie	Informacyjne, ostrzegawcze, operacyjne
III poziom	Czerwony	Alarm smogowy	Informacyjne, Ostrzegawcze, Operacyjne, Nakazowe/zakazowe

POZIOM I

Powiadomienie o wystąpieniu przekroczenia	
Charakter ogłoszenia	Informacyjny i edukacyjny.
Warunek ogłoszenia	<p>Po otrzymaniu z WCZK powiadomienia o POZIOMIE I (mailowo i telefonicznie) PCZK zamieszcza taką informację jeżeli dotyczy OBSZARU MIASTA na stronie w zakładce „EKOLOGIA” – „POWIETRZE” .</p> <ul style="list-style-type: none"> • przekroczenia poziomu dopuszczalnego wynoszącego $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ dla pyłu PM10 z ostatnich 12 miesięcy, • przekroczenia 35 dni ze stężeniem powyżej wartości dopuszczalnej ($50 \mu\text{g}/\text{m}^3$) spośród średnich dobowych stężeń pyłu PM10 z ostatnich 12 miesięcy lub w danym roku, • ryzyka przekroczenia poziomu docelowego wynoszącego $1 \text{ ng}/\text{m}^3$ dla benzo(a)pirenu z ostatnich 12 miesięcy, • przekroczenia poziomu dopuszczalnego wynoszącego $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$ dla pyłu PM2,5 z ostatnich 12 miesięcy, • przekroczenia poziomu dopuszczalnego wynoszącego 18 godzin ze stężeniem powyżej $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$ dla dwutlenku azotu za 12 miesięcy, przez kolejne 2 godziny, • przekroczenia poziomu dopuszczalnego wynoszącego $125 \mu\text{g}/\text{m}^3$ przez ponad 3 dni w roku dla dwutlenku siarki

	Prognoza jakości powietrza wskazuje poziom umiarkowany jakości powietrza - kolor żółty
Jednostki odpowiedzialne za przepływ informacji	Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego Rzecznik Prezydenta - Wydział Informacji, Promocji i Rozwoju
Termin obowiązywania ogłoszenia	Poziom obowiązuje do końca danego roku.
Treść ogłoszenia	Informacje w komunikacie na stronie internetowej muszą uwzględniać: <ul style="list-style-type: none"> • rodzaj i stopień poziomu ostrzegania, • obszar objęty ogłoszeniem, • przyczynę wystąpienia przekroczenia, • informacje o działaniach do podjęcia.

POZIOM II

Ostrzeżenie	
Charakter ogłoszenia	Ostrzegawczy, informacyjny, operacyjny.
Warunek ogłoszenia	Po otrzymaniu z WCZK powiadomienia o POZIOMIE II (mailowo i telefonicznie) PCZK zamieszcza informację zgodnie z procedurą wewnętrzną jeżeli dotyczy OBSZARU MIASTA na stronie w zakładce „EKOLOGIA” – „POWIETRZE” .
	Wystąpienie przekroczenia poziomu wynoszącego 150 µg/m³ dla pyłu PM10 w pomiarach z ostatniej doby.
	Prognoza jakości powietrza wskazuje poziom dostateczny jakości powietrza - kolor pomarańczowy
Jednostki odpowiedzialne za przepływ informacji	Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego Rzecznik Prezydenta - Wydział Informacji, Promocji i Rozwoju Media lokalne
Odbiorcy ogłoszenia, jednostki odpowiedzialne za realizację działań	Ponadto PCZK informuje: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Straż Miejską – informacja o konieczności podjęcia działań operacyjnych, ➤ Komendę Miejską Policji, ➤ placówki zdrowia (wszystkie – niepubliczne i publiczne), ➤ placówki opiekuńcze (wszystkie – niepubliczne i publiczne), ➤ media lokalne, ➤ mieszkańców – oprócz strony internetowej poprzez inne dostępne komunikatory, np. media społecznościowe, pocztę elektroniczną, sms-y, strony internetowe podległych Miastu placówek. <p>PCZK przekazuje dotatkowe informacje dla dyrektorów placówek zdrowia o możliwości wystąpienia większej ilości przypadków nagłych (np. wzrost dolegliwości astmatycznych lub niewydolność krążenia) z powodu wysokich stężeń zanieczyszczeń.</p> <p>Dyrektorzy placówek oświatowych i opiekuńczych mają obowiązek opracować procedury i instrukcje stosowania się do ogłaszanych ostrzeżeń. W trakcie trwania ogłoszonego poziomu ostrzeżenia mają obowiązek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przekazać informację podopiecznym, • przekazać informację pisemną na tablicach ogłoszeniowych placówki • zastosować środki zapobiegające narażeniu podopiecznych na negatywne skutki złej jakości powietrza.
Termin obowiązywania ogłoszenia	Poziom II ogłasza się na 24 godziny lub na 48 godzin, co wynika z powiadomienia WCZK.

	Poziom II przestaje obowiązywać po okresie ogłoszenia.
Treść ogłoszenia	<p>Informacje w komunikacie na stronie internetowej muszą uwzględniać:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rodzaj i stopień poziomu ostrzegania, • obszar objęty przekroczeniami, • przyczynę wystąpienia przekroczenia, • możliwość wystąpienia negatywnych skutków zdrowotnych zgodnie z zaleceniami Wojewódzkiego Inspektora Sanitarno-Epidemiologicznego, • informacje o działaniach krótkoterminowych koniecznych do podjęcia i innych środkach zaradczych, głównie działaniach informacyjnych, • wskazanie grup ludności wrażliwych na wysokie stężenia zanieczyszczeń w powietrzu oraz środki ostrożności, które powinny być przez te grupy podjęte.
Podjęmowane środki operacyjne przez Miasto	<ul style="list-style-type: none"> • intensywne kontrole instalacji spalania paliw stałych pod kątem spalania odpadów oraz realizacji zapisów uchwały antyśmogowej, • kontrole w zakresie zakazu spalania pozostałości roślinnych na powierzchni ziemi, • zalecenia ograniczenia stosowania kominków, • zalecenia korzystania z komunikacji zbiorowej zamiast indywidualnej.
Wskaźnik monitorowania	<ul style="list-style-type: none"> • ilość przeprowadzonych kontroli spalania paliw, odpadów i pozostałości roślinnych na powierzchni ziemi w trakcie trwania POZIOMU II, • spełnienie obowiązku przekazywania informacji – wersja elektroniczna lub papierowa.

POZIOM III

Alarm smogowy	
Charakter ogłoszenia	Operacyjny, informacyjny, nakazowo/zakazowy.
Warunek ogłoszenia	<p>Po otrzymaniu z WCZK powiadomienia o POZIOMIE III (mailowo i telefonicznie) PCZK zamieszcza informację zgodnie z procedurą wewnętrzną jeżeli dotyczy OBSZARU MIASTA na stronie w zakładce „EKOLOGIA” – „POWIETRZE” .</p> <ul style="list-style-type: none"> • wystąpienie ryzyka przekroczenia poziomu alarmowego, wynoszącego $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$ dla pyłu <u>PM10</u> w pomiarach z ostatniej doby, • przekroczenia poziomu alarmowego, wynoszącego $300 \mu\text{g}/\text{m}^3$ dla pyłu <u>PM10</u> w pomiarach z ostatniej doby, • przekroczenia poziomu alarmowego, wynoszącego $240 \mu\text{g}/\text{m}^3$ dla <u>ozonu</u> przez kolejne 3 godziny, • przekroczenia poziomu alarmowego, wynoszącego $500 \mu\text{g}/\text{m}^3$ dla <u>dwutlenku siarki</u> przez kolejne 2 godziny, • przekroczenia poziomu alarmowego, wynoszącego $400 \mu\text{g}/\text{m}^3$ dla <u>dwutlenku azotu</u> przez kolejne 2 godziny,
Jednostki odpowiedzialne za przepływ informacji	<p>Prognoza jakości powietrza wskazuje poziom zły jakości powietrza - kolor czerwony lub bardzo zły – kolor brązowy</p> <p>Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego Rzecznik Prezydenta - Wydział Informacji, Promocji i Rozwoju Media lokalne</p>
	Ponadto PCZK informuje:

<p>odbiorcy ogłoszenia, jednostki odpowiedzialne za realizację działań</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Straż Miejską – informacja o konieczności podjęcia działań operacyjnych, ➤ Komendę Miejską Policji, ➤ placówki zdrowia (wszystkie – niepubliczne i publiczne), ➤ placówki opiekuńcze (wszystkie – niepubliczne i publiczne), ➤ media lokalne, ➤ mieszkańców – oprócz strony internetowej poprzez inne dostępne komunikatory, np. media społecznościowe, pocztę elektroniczną, sms-y, billboardy, strony internetowe podległych Miastu placówek. <p>PCZK przekazuje dodatkowe informacje dla dyrektorów placówek zdrowia o możliwości wystąpienia większej ilości przypadków nagłych (np. wzrost dolegliwości astmatycznych lub niewydolność krążenia) z powodu wysokich stężeń zanieczyszczeń.</p> <p>Dyrektorzy placówek oświatowych i opiekuńczych mają obowiązek opracować procedury i instrukcje stosowania się do ogłaszanych ostrzeżeń. W trakcie trwania ogłoszonego poziomu ostrzeżenia mają obowiązek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przekazać informację podopiecznym, • przekazać informację pisemną na tablicach ogłoszeniowych placówki • zastosować środki zapobiegające narażeniu podopiecznych na negatywne skutki złej jakości powietrza.
<p>Termin obowiązywania ogłoszenia</p>	<p>Poziom III ogłasza się na 24 godziny lub na dłużej w zależności od prognoz, co wynika z powiadomienia WCZK.</p> <p>Poziom III przestaje obowiązywać po okresie ogłoszenia.</p>
<p>Treść ogłoszenia</p>	<p>Informacje w komunikacie na stronie internetowej muszą uwzględniać:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rodzaj i stopień poziomu ostrzegania, • obszar objęty przekroczeniami, • przyczynę wystąpienia przekroczenia, • możliwość wystąpienia negatywnych skutków zdrowotnych zgodnie z zaleceniami Wojewódzkiego Inspektora Sanitarно-Epidemiologicznym, • informacje o działaniach krótkoterminowych koniecznych do podjęcia i innych środkach zaradczych, głównie działaniach informacyjnych, • wskazanie grup ludności wrażliwych na wysokie stężenia zanieczyszczeń w powietrzu oraz środki ostrożności, które powinny być przez te grupy podjęte.
<p>Podejmowane środki operacyjne przez Miasto</p>	<ul style="list-style-type: none"> • intensywne kontrole instalacji spalania paliw stałych pod kątem spalania odpadów oraz realizacji zapisów uchwały antysmogowej, • kontrole w zakresie zakazu spalania pozostałości roślinnych na powierzchni ziemi, • zalecenia ograniczenia stosowania kominków, • wprowadzenie darmowej komunikacji publicznej po uzgodnieniu zakresu z przewoźnikiem, • zalecenia korzystania z komunikacji zbiorowej zamiast indywidualnej.
<p>Wskaźnik monitorowania</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ilość przeprowadzonych kontroli spalania paliw, odpadów i pozostałości roślinnych na powierzchni ziemi w trakcie trwania POZIOMU III, • spełnienie obowiązku przekazywania informacji – wersja elektroniczna lub papierowa, • rodzaj wprowadzonych ograniczeń na terenie Miasta.

Działania krótkoterminowe podejmowane muszą być w celu ograniczenia występowania epizodów wysokich stężeń substancji w powietrzu, a także skrócenie czasu występowania wysokich stężeń substancji w powietrzu. Dodatkowa działania powinny się skupiać na

ochronie zdrowia mieszkańców w szczególności osób wrażliwych do których należą m. in. dzieci i osoby starsze.

W ramach działań krótkoterminowych działania zostały podzielone na działania o charakterze:

- informacyjnym,
- ostrzegawczym,
- operacyjnym,
- organizacyjnym.

Ze względu na charakter występowania zanieczyszczenia powietrza oraz okres występowania wysokich stężeń substancji w działaniach naprawczych skupiono się na źródłach emisji z sektora komunalno-bytowego, na źródłach liniowych i na emisji niezorganizowanej. Nie uwzględniono źródeł punktowych, ze względu na mały udział tych źródeł w występowaniu epizodów wysokich stężeń substancji oraz mniejszą siłę oddziaływania działań krótkoterminowych na tego rodzaju źródła.

Zestawienie **działań krótkoterminowych** przewidzianych do realizacji przez miasto.

Nazwa działania	Szczegółowy opis działania	Stosowanie działania	Podmioty objęte działaniem	Podmioty odpowiedzialne za realizację działania
DZIAŁANIA INFORMACYJNE				
Informowanie o zagrożeniu złą jakością powietrza	Wzmocnienie systemu powiadamiania o złej jakości powietrza, ostrzeżeniach i ogłoszonych alarmach. Wprowadzenie jednolitych procedur postępowania na szczeblu wojewódzkim, powiatowym i lokalnym. Rozszerzenie wykorzystania: - Regionalnego Systemu Ostrzegania - Miejskiego Systemu SMS - portali informacyjnych i mediów społecznościowych.	Działania niezbędne do realizacji Planu Działań krótkoterminowych	Podmioty gospodarcze na terenie miasta, placówki oświatowe i opiekuńcze, placówki ochrony zdrowia oraz społeczeństwo.	WIOŚ Katowice Zarząd Województwa WCZK oraz PCZK
Doskonalenie systemu przekazywania informacji o jakości powietrza	Na głównej stronie internetowej miasta zamieszczone odwołanie do strony internetowej WIOŚ z bieżącą informacją o jakości powietrza.	System wykorzystywany na każdym poziomie ostrzegania	Samorząd i WIOŚ	Samorząd
Coroczna aktualizacja procedur postępowania	Przegląd i aktualizacja corocznie procedur postępowania w trakcie ogłoszonych poziomów ostrzegania	Procedury stosowane w PDK, aktualizowane corocznie	Placówki oświatowe i opiekuńcze, placówki służby zdrowia, Policja Straż Miejska	Placówki oświatowe i opiekuńcze, placówki służby zdrowia, Policja Straż Miejska
Zalecenia korzystania z komunikacji zbiorowej zamiast indywidualnej	Wskazanie rozwiązań związanych z komunikacją zbiorową w celu ograniczenia ilości pojazdów poruszających się po drogach	Może być wdrożone niezależnie od innych działań	Społeczeństwo, przewoźnicy komunikacji publicznej	Zarząd Województwa, Samorząd i przewoźnicy
DZIAŁANIA OSTRZEGAWCZE				
Ograniczenie długotrwałego przebywania na otwartej przestrzeni	Ograniczenie dla uniknięcia długotrwałego narażenia na podwyższone stężenia zanieczyszczeń. Zaniechanie spacerów i wyjść pieszych przez organizowane grupy np.: wycieczki, zawody sportowe.	Wdrożenie w trakcie trwania ostrzeżenia. Wymaga śledzenia prognozy jakości powietrza oraz wyników pomiarów jakości powietrza.	Społeczeństwo	Samorząd i placówki oświatowe i opiekuńcze, placówki służby zdrowia,
Ograniczenie aktywności fizycznej na zewnątrz	Ograniczenie aktywności fizycznej na otwartej przestrzeni w celu ograniczenia negatywnego wpływu złej jakości powietrza.	Wdrożenie w trakcie trwania ostrzeżenia. Wymaga śledzenia prognozy jakości	Społeczeństwo	Samorząd i placówki oświatowe i opiekuńcze,

		powietrza oraz wyników pomiarów jakości powietrza.		placówki służby zdrowia, pracodawcy.
Stosowanie się do zaleceń lekarskich	Profilaktyczne działania w celu przygotowania się do możliwych skutków narażenia na wysokie stężenia jak np.: ataki astmy czy duszności.	Wdrożenie w trakcie trwania ostrzeżenia. Wymaga śledzenia prognozy jakości powietrza oraz wyników pomiarów jakości powietrza.	Spoleczeństwo	Spoleczeństwo
Nazwa działania	Szczegółowy opis działania	Stosowanie działania	Podmioty objęte działaniem	Podmioty odpowiedzialne za realizację działania
Unikanie przewietrzania pomieszczeń w trakcie trwania ostrzeżenia	Profilaktyczne ograniczenie negatywnego oddziaływania wysokich stężeń substancji w powietrzu	Wdrożenie w trakcie trwania alarmów. Wymaga śledzenia prognozy jakości powietrza oraz wyników pomiarów jakości powietrza.	Spoleczeństwo	Spoleczeństwo
DZIAŁANIA OPERACYJNE				
Źródła powierzchniowe				
Intensywne kontrole instalacji spalania paliw stałych	Kontrole indywidualnych kotłów i pieców przez upoważnionych pracowników gmin i straży miejskiej (art. 379 ustawy Prawo ochrony środowiska), Kontrole powinny obejmować interwencje zgłaszane telef. oraz patrole w rejonach o wysokim ryzyku spalania odpadów, Nakładane kary za naruszenie przepisów zakazujących spalanie odpadów powinny uwzględniać szczególną szkodliwość tych działań w sytuacjach wysokich stężeń zanieczyszczeń. Minimalna ilość kontroli w trakcie trwania alarmu (POZIOM III): dla miast od 50 do 100 tyś. mieszkańców – 10 kontroli	Działanie może być wdrożenie niezależnie od warunków meteorologicznych.	Właściciele nieruchomości, Zarządcy osiedli, Mieszkańcy	Samorząd Straż Miejska Policja
Kontrole w zakresie zakazu spalania pozostałości roślinnych na powierzchni ziemi	Całkowity zakaz palenia na powierzchni ziemi pozostałości roślinnych z ogrodów oraz zakaz rozpalania ognisk, Zakaz nie dotyczy działań i czynności związanych z gospodarką leśną.	Działanie powinno być wdrożenie w sytuacji braku opadów (deszczu lub śniegu)	Właściciele ogródków przydomowych i działkowych, Zakaz dotyczy wszystkich osób przebywających na obszarze stref, w których ogłoszono alarm.	Samorząd
Zalecenie ograniczenia stosowania kominków.	Właściciele i zarządcy nieruchomości zobowiązani są do czasowej rezygnacji z palenia w kominkach. Ograniczenie nie dotyczy kominków wyposażonych w system dopalania gazów, pozostałych podczas spalania drewna oraz nieruchomości, w których kominek stanowi jedyne źródło ogrzewania mieszkania.	Działanie może być wdrożenie niezależnie od warunków meteorologicznych	Właściciele ogródków przydomowych i działkowych, Zakaz dotyczy wszystkich osób przebywających na obszarze stref, w których został ogłoszony	Samorząd

POZIOM III				
Źródła liniowe				
Wprowadzenie darmowej komunikacji publicznej po uzgodnieniu z przewoźnikami	Zaleca się dodatkowe wprowadzenie przez radę gminy czasowej możliwości bezpłatnego korzystania z komunikacji zbiorowej dla wszystkich mieszkańców po uzgodnieniu tego działania z lokalnymi przewoźnikami komunikacji publicznej.	Działanie może być wdrożone niezależnie od warunków meteorologicznych W POZIOMIE III	Spółeczeństwo, przewoźnicy na obszarze, dla którego ogłoszono POZIOM III	Przewoźnicy, Prezydent
Nazwa działania	Szczegółowy opis działania	Stosowanie działania	Podmioty objęte działaniem	Podmioty odpowiedzialne za realizację działania
Inne źródła				
Zalecenie ograniczenia prac powodujących zapylenie.	Zalecenie ograniczenia wszelkich prac powodujących nadmierne pylenie jak prace rozbiórkowe, prace kamieniarskie, czyszczenie chodników dmuchawami, zmiatanie mechaniczne ulic na sucho.	Działanie powinno być realizowane niezależnie od warunków poza okresami występowania opadów.	Inwestorzy, podmioty gospodarcze, jednostki samorządu terytorialnego.	Jednostki samorządu terytorialnego
DZIAŁANIA ORGANIZACYJNE				
Zbudowanie i aktualizacja bieżąca bazy danych o jednostkach oświatowych i opiekuńczych	Zbudowanie i aktualizacja pełnej listy jednostek oświatowych i opiekuńczych, w tym placówki oświatowe i wychowawcze, podmioty odpowiedzialne za wypoczynek, podmioty organizujące aktywność sportową, które należy powiadomić w trakcie ostrzeżeń o konieczności zastosowania działań zapobiegawczych.	Baza aktualizowana corocznie, musi być przygotowana w pierwszej kolejności.	Placówki oświatowe i opiekuńcze..	Samorząd
Zbudowanie i aktualizacja bazy danych o jednostkach opieki zdrowotnej	Zbudowanie i aktualizacja pełnej listy jednostek opieki zdrowotnej, które należy powiadomić w trakcie ostrzeżeń o konieczności zastosowania działań przygotowawczych na wypadek zwiększonej liczby zachorowań.	Baza aktualizowana corocznie, musi być przygotowana w pierwszej kolejności.	Placówki ochrony zdrowia, szpitale, kliniki i przychodnie	Samorząd
Aktualizacja procedur postępowania w ramach planu zarządzania kryzysowego	Aktualizacja procedur postępowania w trakcie ogłoszenia alarmów przez prowadzące działania informacyjne i zapobiegawcze odnośnie sposobu postępowania po uzyskaniu informacji o złej jakości powietrza.	Procedury muszą być ustalone w poszczególnych grupach jednostek realizujących działania na etapie planu zarządzania kryzysowego.	Placówki oświatowe i opiekuńcze, placówki ochrony zdrowia, jednostki informacyjne, obiekty użyteczności publicznej jak domy kultury, muzea, urzędy, placówki kultury i nauki.	Organy zarządzania kryzysowego odpowiedzialne za opracowanie i aktualizację planu zarządzania kryzysowego.

Zestawienie działań długoterminowych przewidzianych do realizacji przez miasto.

- udostępnienie informacji o jakości powietrza poprzez stronę internetową miasta, co służy zwiększeniu świadomości osób,
- wprowadzenie procedur postępowania w placówkach oświatowych i opiekuńczych oraz placówkach ochrony zdrowia,
- zaopatrzenie placówek oświatowych typu żłobki i przedszkola oraz szpitale w przenośne oczyszczacze powietrza celem redukcji lokalnie występujących wysokich stężeń pyłów w pomieszczeniach,

- profilaktyka badań wśród dzieci i młodzieży szkolnej w zakresie chorób układu oddechowego wywołanych przez złą jakość powietrza,
- tworzenie pasów zieleni wzdłuż ciągów komunikacyjnych jako barier ochronnych przed ekspozycją na zanieczyszczenia,
- tworzenie stref rekreacji poza obszarami narażonymi na szczególne oddziaływanie źródeł emisji,
- edukacja ekologiczna.

Powiadomienie o ryzyku przekroczenia poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10

Osoby cierpiące z powodu przewlekłych chorób układu oddechowego mogą odczuwać przejściowe nasilenie dolegliwości, w tym kaszel, flegma, dyskomfort w klatce piersiowej, świszczący, spłycony oddech. Podobne objawy mogą wystąpić również u osób zdrowych. W przypadku nasilenia objawów chorobowych wskazany jest kontakt z lekarzem. W okresach wysokich stężeń pyłu zawieszonego w powietrzu występuje zwiększone ryzyko infekcji oddechowej.

Środki ostrożności, które powinny być podjęte to:

- **w przypadku poziomu 200 – 300 µg/m³ stężenia dobowego PM10** unikanie przebywania na otwartej przestrzeni przez najbardziej narażone grupy ludności, a pozostałe osoby powinny unikać długotrwałego przebywania na otwartej przestrzeni, w szczególności połączonego ze znacznym wysiłkiem fizycznym.
- **w przypadku przekroczenia poziomu 300 µg/m³ stężenia dobowego PM10** najbardziej narażone grupy osób powinny pozostać w pomieszczeniach i nie przemęczać się, pozostałe osoby powinny unikać przebywania na otwartej przestrzeni.

ŚRODKI SŁUŻĄCE OCHRONIE WRAŻLIWYCH GRUP LUDNOŚCI

Podstawowym środkiem służącym ochronie wrażliwych grup ludności są działania służące dotrzymywaniu standardów jakości powietrza określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu.

Wrażliwe grupy ludności może określić Wojewódzki Inspektor Sanitarno- Epidemiologiczny.

Do grup wrażliwych ludności zalicza się:

- **dzieci i młodzież poniżej 25 roku życia, a także kobiety w ciąży** – szczególnie narażone na szkodliwe działanie podwyższonych stężeń zanieczyszczeń, gdyż dzieci i młodzież spędzają na powietrzu więcej czasu niż osoby dorosłe. Organizm dziecka będąc w fazie wzrostu i ogólnego rozwoju jest szczególnie podatny na pojawianie się zaburzeń zdrowotnych, ponieważ w tej fazie rozwoju najbardziej rozwija się ich odporność i system oddechowy. Dotyczy to szczególnie kobiet w ciąży, dla których narażenie na złą jakość powietrza wpływa na rozwój płodowy dziecka. Wśród skutków zdrowotnych można wymienić alergię, długotrwały napadowy kaszel, zapalenie oskrzeli, stany zapalne dróg oddechowych, przewlekłe stany zapalne dróg oddechowych oraz astmę;
- **osoby starsze i w podeszłym wieku** – wrażliwość osobnicza w tej grupie wynika z ogólnego osłabienia organizmu związanego z procesem starzenia się, co w konsekwencji powoduje osłabienie układu odpornościowego, a to z kolei bezpośrednio wpływa na zwiększone ryzyko zachorowania oraz zwężenie naczyń krwionośnych, które prowadzi niejednokrotnie do powstawania zakrzepów,
- **osoby z zaburzeniami funkcjonowania układu oddechowego** – pył zawieszony PM10 działa drażniąco na śluzówki dróg oddechowych, po przedostaniu się do płuc niszczy ich komórki, co powoduje przedostawanie się płynów do tkanki płucnej. Szczególnie narażone na

szkodliwe działanie pyłu przy odpowiednich stężeniach są osoby z przewlekłymi chorobami układu oddechowego, w szczególności osoby chore na astmę. Możliwość wystąpienia ataków astmy obserwuje się przy wysokich stężeniach pyłu zawieszonego PM10, który zawiera substancje drażniące,

- **osoby z zaburzeniami funkcjonowania układu krwionośnego** – bardzo drobny pył zawieszony ma zdolność wnikania w płucach do naczyń krwionośnych, w wyniku czego uszkadza je, powodując zaostrzenie chorób układu krwionośnego, w tym również powstawanie zakrzepów,
- **osoby palące papierosy i bierni palacze** – wdychanie dymu papierosowego znacznie osłabia błony śluzowe dróg oddechowych, co ułatwia przenikanie zanieczyszczeń z wdychanego powietrza do tkanek organizmu zwiększając ryzyko zawału serca, udaru mózgu lub może zainicjować proces nowotworowy w wyniku wnikania substancji toksycznych niesionych na pyłe PM10,
- **osoby zawodowo narażone na działanie pyłów i innych zanieczyszczeń** – długotrwała ekspozycja w powietrzu pyłu PM10 bezpośrednio wpływa na wzrost stężenia, co powoduje wzrost narażenia na szkodliwe działanie poprzez wnikanie do układu oddechowego, krwionośnego.